

Toimetuse ja tallitus

TALLINNAS,

Pagari uul. nr. 1

Toimetaja kõnetunnid

kella 12—1.

SÕDUR

SÕJAASJANDUSE AJAKIRI.

ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS

ülemjuhataja staabi wäljaandel.

Tellimise hind kätte-

saatmisega: iga 10

numbri eest 5 marka.

Kuulutuste ja teada-

annete hind: iga kor-

pusrea eest 50 penni.

Tellimisi ja kuulutusi wõtawad wastu kõik wabariigi postiasutused ja era-raamatukauplused.

№ 8.

Pühapäewal, 11. mail 1919.

I. aastakäik.

Sisuford.

Ametlik osa:

1. Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Üleüldine osa:

1. Wäikeriikide sõjawägi. (J. Soots.)
2. Rihwtiste gaaside tarwitamisest sõjajäljal (A. Feder).
3. Seisuford meie wäerindadel.
4. Pühikesed wäljawõtted teadetest enamlise sõjawäe kohta.
5. Segateated.

Ametlik osa.

Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Nr. 154.

Tallinnas, 4. mail 1919.

§ 2.

Wiimasel ajal on polkude, patareide ja muude wäeosjade asutuste ülemad hakanud õige suurel määral sõjawäe sõidulubasid (sõidupiletit) wälja andma. Wäljaantud sõjawäe sõidulubade arwu järele otsustades on selge, et neid mitte ametiasjus, waid ka puhkusele ning oma asjus sõitwatele sõjawäelastele wälja antakse. Käsen tulewitus selles asjas minu päewakäskus Nr. 130, § 3 ja 4 awaldatud määrusest kindlalt kinni pidada. Wäljaantamata sõidulubade tagumisel küljel peab üffitsarjalikult tähendatud olema, kes sõidab, misugusesse asutusesse ja mis orstarbel. Schablooniline märkus „ametiasjus“ tuleb kõrvaldada.

Kui awalikult tuleb, et sõjawäe sõiduluba mitte ametiasjus sõitwale sõjawäelastele on wälja antud, saab piletiraha raudtee normide järele täiel määral pileti wäljaandja käest fiiese nõutud.

§ 3.

Ohwitseride referwi wiin Tagawara Wägede Ülema käsutuse alt administratiivliselt kui ka majandusliselt

üle Korraldus-Walitsuse alla. Ohwitseride referwis olevate ohwitseride ja ametnikkude õppuste korraldamine jääb endiselt Tagawara Wägede Ülema hooldeks. Sisemise korra ja järelewalwe pidajaks referwis jääb Referwi Ülem, kes otsesõnu Korraldus-Walitsuse Ülema käsutamisega kuulub. Praegune ohwitseride referwi kantselei tuleb täielikult likvideerida, kõik asjaajamine ja aktid üle anda Korraldus-Walitsuse Inspektori osakonda, misugune osakond saab täielikult referwis olevate ohwitseride ja ametnikkude arwet pidama. Kõik referwi majanduslised küsimused, nagu palgamaksimine, toidu ja riietega warustamine, — jääwad Korraldus-Walitsuse Kantselei osakonna töötavasse ja täita. Kõik siamaani ohwitseride referwis peetud majandusline asjaajamine ühes raha ja warandusega tuleb Korraldus-Walitsuse Kantselei osakonda üle anda, misugusesse ülewõtmiseks Korraldus-Walitsuse Ülema sellekohane komisjon nimetada.

§ 6.

Ühingutes, iseäranis wiimastes, ülesnäidatud mahuse ja wapruse eest nimetan „Wiljandi kaitse pataljoni“ ümber „Satala partisaanide pataljoniks“.

Nr. 155.

§ 1.

Kohustan kõigi haigemajade ülemarstisti ajawiitmata Terwishoiu Walitsuse Ülema kaudu minu Staabi Korraldus-Walitsuse Inspektori osakonda teateid saatma kõikide ohwitseride, arstide ja s. ametnikkude üle, kes haiguse ja lahingutes saanud haawade ja põrutuste tõttu wäeosjades on ewakueeritud ja nüüd haigemajades paranemisel wiibivad.

Esaspidi peawad haigemajade ülemarstid ajawiitmata peale seda, kui ohwitser, arst ehk ametnik haigemajasse on terwise paranemisele paigutatud, sellest üleval mainitud osakonda teatama.

Teatelehes olgu selgeste ära tähendatud iga ohwitseri, arsti ja ametniku kohta: wäeosja nimetus, kus enne ewakueerimist teenis, ja amet; aegade, ees- ja perekonna nimi; millal wäeosjast ewakueeritud; kas haiguse, haawata ehk põrutada saamise tagajärjel ewakueeritud; millal haigemajasse paranemisele paigutatud.

§ 2.

Kõik ohwitserid, arstid ja ametnikud, kes terweks saamise korral, ehk arstlike komisjoni otsuse põhjal

termise paranemiseks puhkusele haigemajadest välja kirjutatakse, peavad haigemaja ülem-arsii poolt väljastatud ettekirjutusega marustatult ajaviitmata ilmuma väeoladesse selles korras, nagu see minu päewakäesuga 9-st märtsist s. a. nr. 92 § 1 kindlaks on määratud.

Haigemaja ülem-arsii poolt igale ohwiserile, arstile ja ametnikule eraldi väljaantud ettekirjutuses olgu ära tähendatud: väeosa, kuhu ohwiser eht ametnik peab ilmuma; millal haigemajast välja kirjutatud; kas on terve, riivitu eht puhkusele lubatud.

Ühtlasi tohustan kõiki haigemajade ülem-arsisti ähel ajal ohwiseride, arstide ja ametnikute wäljastamisega sellest teatama Terwisshoiu Walitsuse Ülema laudu minu Staabi Korraldus-Walitsuse Inspektori osafonda.

Teatelehes olgu ära tähendatud iga wäljakirjutatud ohwiseri, arsti ja ametniku kohta: väeosa, kust ewastueeritud, auaste, ees- ja perekonna nimi; millal haigemajast wäljakirjutatud; kas terve, riivitu eht puhkusele lubatud ja kui kauaks ajaks; misugusesse väeosaesse ettekirjutuse põhjal peab ilmuma; teatelehe nr. ja kuupäew, millega haigemajasse paigutamise üle on teatatud.

Edjawägede Ülemjuhataja,
Kindralstaabi Kindral-Major Laidoner.

Wägede Ülemjuhataja telegramm.

Merejõudude juhatajale, Raudteede ülemale, Kitsaropalise raudtee walitsusele, Posti ja telegrafi walitsuse ülemale, Warustuswalitsuse ülemale, Sadamatehase ülemale.

Juhin tähelepanekut selle peale, et kõigis nendes riiklistes ja sõjawäeasutustes, mis Ajutise Walitsuse poolt on minu alla käsutatud, mina mingil tingimisel praegusel sõjaajal, kus wäerinnal ägedad wõitlused pealetungiwa waenlase wastu edasi kestawad, omawolulist tööliste töölt lahkumist ei luba. Wabariigis on sõjaseadus maksmas ja sellepärast saawad kõik need, kes omawoliliselt tööd seisma jätawad, wastutusele wõetud sõjakohtu ees sõjaseaduse järele.

Tallinn, 9.V. 1919, kell 22,50. № 2000.

Kindral-Major Laidoner.

Wäikeriikide sõjawägi.

I. Soots.

(Järg).

II. Wäeosjade korraldus.

Ialawägi. Ialawäe alufelts on polk, mis harkitult 3 bataljonist koos seisab. Silja aegu oli polkusi 26, bataljonisi 81. Sõjaajal formerib polk weel ühe II. järgu ja ühe täiendus bataljoni.

Suurtükivägi. Suurtükiväe alufelts on suurtükiväe polk, mis harkitult kolmest suurtükist ja ühest haubitse diviisist koos seisab. Ialawäe suurtükidivisjonis on 3 batareid, igaküls 4 suurtükki; haubitsedivisjonis on 2 batareid, igakühes 4 suurtükki. Suurtükiväe polkusi on 6, mis 54 wäljabatareid, 3 hobusewäe batareid, 12 haubitse- ja 3 isäralist batareid, ühtekokku 72 batareid wälja teemad. Peale selle on weel seisukoha ja kindluse suurtükivägi.

Infereri wägi. Seda wäge on 2 bataljoni, igaküls 5 roodu suur. Peale selle weel kindluse inferibataljonid ja roodud, kui ka pärijud wähemad wäeosjad, nagu telegrafiroodud, õhuhäitjate pargid.

Ra on sõjawäe ja suur woor olemas. Esimene on polgu omandus, teine suuremate ühenduste oma; sellest weab üks osa padrunid, teine — moona.

Wäeosjade suurus. Kõigis nimetatud wäeosades on rahu ajal alatises teenistuses ainult instruktorigid, kes alalise sõjawäe moodustawadki. Nende arv on olaliskemast tabelist näha.

Katsawägi. Katsawäe alufelts on polk 5 eskadronist. Kõnel polgul on 10 eskadroni. Siljuti oli ühtekokku 8 polku eht 50 eskadroni.

Kõikide sõjawägede instruktorige arwo 1901. a. seaduse järele.

	1	600	1200	385	390	390	Summa
Ohwitserid	9	19	34	33	20	14	86
Wäljastatud	37	16	31	21	13	6	124
Wäljastatud ja rahu	48	196	390	132	13	17	1200
Kõikide sõjawägede	12	6	12	18	14	4	66
Kõikide sõjawägede	48	30	60	55	30	22	246
Kõikide sõjawägede	48	30	60	55	30	22	246
Kõikide sõjawägede	36	20	40	55	20	22	184
Kõikide sõjawägede	25	10	20	30	24	9	118
Kõikide sõjawägede	13	6	11	15	20	4	69
Kõikide sõjawägede	50	27	54	56	34	21	242
Summa kõigis inenerit wäes.	164	50	80	19	6	18	337

- Wärtused: 1. Üleüldine instruktorige arwo on umbes 21 tuhat meest ja 10 tuhat hobust. 2. Oppusel käiwad iga aastani 24 tuhat meest, kordamisel 60 tuhat meest. Selle järele on sõjawäe suurus: kordamise ajal umbes 80 tuhat meest, nekruti õpetamise ajal 45 tuhat meest, muidu aga 21 tuhat instruktorige.

Suuremad ühendused. Rahu ajal on suuremaks ühenduseks diviis. Diviisid on Kõikide sõjawägede ülem ja tema alla käiwad kõik wäeosjad, mis ringkonnas on.

Grillikult on diviisid 12—15 batoljoni jalaväge, 5—25 eskadroni ratsaväge, 11—14 batareid suurtütiwäge, 1 inseneri rood ja 1 woori pataljon.

Õdja ajal, nagu rahuoegle korralduse järele mõib arvata, korvatakse üks tegew wägi formeerida, mis 6-st jalaväge ja ühest ratsaväge diviisist koos seisaks. Peale selle formeeritakse veel reservi eht kaitsewägi, tagawägi, täienduswäeosad ja wabatahtitud tüütide salgad.

Rahwa arm Rootsis ulatab üle 5¹/₂ miljoni, mille hulgas peale 400 tuhande sõjaskõlbulise meehe on. Praeguse süsteemi järele ei mahu tegewasse wäkke üle 100 tuhande mehe. Teistesse wäewägesse tuleb umbes nõudajama palju arvata. Sellest mõib järele jätta, et Rootsis effiisja umbes 50% seiskõlbulisi mehi tarwitamata jääb.

III. Õdjawäge walitsus.

A. Kõrgem wõim.

Kõrgem wõim sõjawäge üle on tuninga kui wägebe klemjuhataja päralt.

B. Keskwalitsus.

Õdjawäge keskwalitsus kannab maakaitse departemangu (landförsvars departementet) eht sõjaminiisteeriumi nime. Maakaitse departemangu üle m eht sõjaminiister on ühtlasi riiginäitogugu liige. Djetowe tema alla käiwad:

1. Kuninga isikliku kantselei sõjaosakond, kus autõrgenduse ja kohtade peale määramise küsimused otsustatakse, kõrgemad käsud ja seadused reorganisatsioonide ja paberid nende küsimuste kohta hoitakse ja korraldatakse, mis tuningale riiginäitogugus ette kantakse.

2. Kommandeerimise ekspeditioon, kus kõik sõjawäge korralduslikud otsustatakse.

3. Majanduse walitsus, suurtükiwäge, inseneri, intendandi ja kodanliste asjade jaoskondadega. Küsimused, mis ühegi jaoskonna alla ei käi, otsustatakse majanduse jaoskonna kogus.

Maakaitse departemangus teenivad 23 ohwitseri ja 65 ameenikut. Peale nende otsustuste maakaitse departemangu osade on järgmised keskwalitsuse abiasutused olemas:

1. Peakindralstaabi walitsus. Selle ülemaaks on kindralstaabi üle m. Walitsusel on 4 osakonda: teede, sõjastatistika, sõjaajaloo ja topograafia osakonnad.

Kindralstaabi ohwitserid loetakse kõikidele korvuse liikmeteks, mille ülemaaks kindralstaabi üle m on. Sellepärast käiwad need ohwitserid alati kindralstaabi ülema wõimupiirkonda, kui nad ka teenivad wäitsemates staabides, mis otsustuste kindralstaabi walitsuse alla ei käi. Kindralstaabi ohwitserid on Rootsis umbes 40.

Et kindralstaabi ohwitseriks saada, peab enne 3 aastat ohwitserina kõigil oma polgu õppustel täima, siis kõrgema sõjawäge kooli (akadeemia) läbi tegema, kus õppus 2 aastat kestab. Kes hästi lõpetab, nimetatakse kindralstaabi ohwitseri kandidaadiks. Kandidaadina peab ta 2¹/₂ aastat nendes wäewägeses teenima, kus ta enne pole teeninud, nimelt jalaväge ohwitseri ratsa-, suurtüki- ja inseneriwäes; ratsaväge ohwitseri jälle jalawäes jne. Kui peale selle veel katsuwet on topograafia alal tööd tehud, töötatakse kindralstaabi ohwitseriks. Siit peale saab autõrgendust ainult kiidetud tegewuse eest.

2. Suurtükikwäge staab käib kindralstaabi walitsuse meistri alla ja on suurtükikwäge ülemaaks walitsuseks.

3. Inseneristaab käib inseneride ülema alla ja seisab 29-st inseneriwäge ohwitseridest koos, kes otsustuste inseneriwäewägeses ei teeni.

4. Ratsaväge inspektor. Tema alla käib kõik ratsawägi oma erioopuse ja korra poolest. Temal on staab, mis staabi ülemaaks ja kahest adjutantist koos seisab.

5. Õdjawägekoolide inspektor, kelle juures sõjakoolide komitee seisab, katsub kõik sõjawäge koolisid.

C. Kohalik walitsus.

Nagu juba üeldud, on Rootsimaa 6 sõjawäge ringkonda jagatud. Õdjawäge ringkonna ülemaaks on diviis üle m. Igas ringkonnas on staab, mis staabi ülemaaks ja kahest adjutantist koos seisab. Kõik need 3 isikut on kindralstaabi ohwitserid. Staabi hulka arwatakse ka üks mitte-kindralstaabi adjutant, 1 tohter, 1 insener ja 1 intendant.

D. Õdjawäge osade walitsus.

Rohu ajal on olemas diviisid staabid. Õdja ajal lawastatakse brigaadi staabid ja tegew wäge peaforter asutada. (Järgneb).

Kihwtiste gaaside tarwitamine sõjawäljal ja wõitlemise abinõud selle wastu.

A. Teoor.

Wõitlust kihwtiste gaaside abil mõttis eelmestena käesolemas ilmasõjas satkuse tarwitusele. Pealetungija saadab ühes tuulega waenlase poole kihwtist gaasi, mis pilwena wastase sõjawäge osade poole liigub, õhtu ära kihwtitades.

Kui wäljalastew gaas wärwi olnud sisaldab mõi õhu wimedaks teeb, siis liigub ta õhus suitu, udu või pilwe näol edasi. Kui aga gaas ilma wärwita on, siis ei ole ta pilwet näha, ega wõi kihwtitunud õhtu puhtast eraldada. Wiimane on moraaltihelt ja wõitluse mõttes tähtsam ja parem, sest ei wõi kindlaks teha frondi piirid, mis gaasiga pealetungimise alla on wõetud, ja waenlane jääb nõgematuks.

Kihwtise gaasi pilw on õhust raskem ja liigub maad mööda edasi, madalaid kohti, kraawisid ja kaewikuid täites.

Gaaside tarwitamine pealetungimise ajal sünnib kahel moel: balloonidest wõi pommide ja käsigranaatide abil.

Õhu seisukord gaasi-wõitluse korral. Kihwtiste gaaside tarwitamine oleneb tuulest. Tuul peab tingimata wastase poole puhuma. Et gaasiga pealetungimine korra lähets, peab aega tarwitama, kui tuul ühetasane ja waitne on. Alumine õhutiht, mis gaasi edasi kannab, ei tohi ülempiie kihiga enraft segada, muudu ei awalda gaas tarwilist mõju: wastase piirkonda jõudes tõuseb ta kõrgemale ning laguneb latoli. Mõuetowat togajärge mõib ainult siis kätte saada, kui õht mitte rohtem, kui 2 meetrit sekundis, edasi liigub. Suurema tuulekiruse juures mõjuwad maa peal olemad kõrgustid, pöösad, kändud ja puud seisk kaasa et kihwtine gaas üles lähed. Riitama ei ole soowitaw liig waitne tuul, sest kihwtise pilwe edasilükkumine sünnib siis liig aegapidi ja mõib

ifegi juhtuda, et väljalastud gaas tagasi oma sõjaväe otsa peale tuleb. Niisuguse tuule ajal liigub õht edasi üks kilomeeter ($\frac{1}{15}$ wersta) 17 minuti jooksul, s. t. liigub inimese käigu kiiruses, tunnis $3\frac{1}{2}$ wersta.

Kihwtine gaas liigub oma tiheduse ja madala temperatuuri tõttu kui ühine raske õhumasse. Gaasi väljalastmiseks walitakse niisugune aeg, kui alumine õhukiht ülemisest külmem on: õõ ja warane hommik. Siis on alumine õhukiht tihedam, gaas ei saa kõrgele tõusta ja jääb madalale maa lähel.

Kihwtine pilw on wärganagemise poolest sinakas-hall, wõi roheline suits ja sellepärast wähe läbipaistew; pilwe sees olles on mõnikord 5 sammust kaugemale wõimata näha. Gaasiheitmise järel laieneb gaasikiht ettepoole nii kõrguses, kui ka laiuses laiali. A guses on pilwe kõrgus umbes 2 arsinat, siis tõuseb ta kõrgemale. On juhtumisi olnud, et gaasi pilw $2\frac{1}{2}$ wersta edasi liitubes wive sülla kõrgusest tõusis.

Tagapool 5—10 wersta frondist eemal, tundub kõrgemate ehitudete rõdul tugemat gaasi haisu. Suurema gaasikogu heitmise ajal on juhtumisi olnud, et loodus 12—16 wersta kaugusel gaasi mõju all kannatas ja tõrgeb puud alt tuupi ülesse oma lehed kaotand.

Gaasi mõju awaldamise aeg. Gaasi mõju awaldamise aega on raske kindlaks teha. Kihwtine gaas, sügavustesse ja jooksutraawidesse tungides, hoitud seal alal mitmed tunnid. Madalikkudes on päew otsa tihedat haisu tunda. Nullaonnides püsib gaas ifegi kauemini.

Paale kihwtise gaasi pilwe läbiminekut tarwitab pealtungija mõnikord koha tema tagajärgi, s. t. tungib edasi; teistel juhtumistel ootab ta mõned tunnid, kuni gaas on täiesti lahjunud.

Gaasi mõju all kannab kõik elaw ja eluta loodus, ühe sõnaga kõik, mis tee peal ette juhtub: wass aaju katob roheline korb, raud ja teras roostetab, puu lehed lähewad mustaks.

Seisukoha muutmine gaasiga pealetungimise ajal.

Et pealeülewa gaasipilwe eest end kaitsta ja tema mõju paraliseerida, tuleb kõrgematesse kohtadesse asuda. On juhtumine, et sõjaväeosa ainult kõrgustikule asudes end kihwtamisest wõis peasta. Kaitsekraawidesse end peita on kõige kardetawam, sest kihwtist gaasi on alumistes õhutihikes kõrgelt rohkem, kui ülemistes. Mõnikord kasutakse gaasi eest end peasta jooksmisega gaasi edasilükkumise sihis, aga sel abinõul on mõtet ainult siis, kui on teada, et ees ehitud on, ja et jooksja sinna jõuab enne gaasi ilmumist. Peab filmas pidama, et kiired liigutused, tisa ja kommando sel ajal iseäranis kardetawad on, sest see kiirendab kopsude tegewust, sügawat hingamist sünnitades. Pilwe liikumise sihis gaasi eest kõrwale hoida jalawäele on raske ja kardetaw; ratsawäele ja autowäeosa dele aga kergem ja looisrikkam, peab aga teadma ja filmas pidama gaasi edasilükkumise kiirust.

Kaitseabinõud.

Praktika on näidanud, et lõkettuled kihwtiste gaaside wassu kaitseks ostarbekohased on. Selle juures peob kahte ifesugust tuletegemise wiisi kindlas: i filmas pidamo: ülestõstetud suur tuli kuiwast ja häsi põlewast materjalist sünnitob juure lõkettule, mis enesega õhku kaasa ülespoole kiub ja ühes sellega ka kihwtist gaasi. Teine tuletegemise wiis on keemiline. Kõige kasulikumad on mitte suured, tooretest, wifalt põlewatest ainetest (kuwad lehed, õksad, sammal ja pool mädas-

nenud ained) tuled, mis suurt suitsu sünnitawad. Niisuguseid tuleid nimetatakse wingtuledeks, mis loori wõimad neutraliseerida.

Lõkettuled peawad suitsu ondma, mis kiiresti ülespoole kiub, kuna wingtulede suits maad mööda laiale laguneb.

Lõkettuled. Kaitse on näidanud, et ülestõmbamise jõud on suurem, kui tuled laialdaselt põlewad. Kui frondi kaitseks põlewat materjali on, siis ei pea mitte ühtiluid tuleid süütama, waid terve rida kaasjoores kaitsekraawiga.

See abil kaitsemine on üks idenäitlikumatest. Gaas, koku puutudes weega, häwineb ära, wettifeks sulatiseks muutudes. Niisugune häwinemine on seda kiirem, mida laialdasemalt wett on. Kraawid, mitte sügawad, kuid laiad, lastakse wett täis. Märjade finelite ja linade tarwitamine, seinte niisutamine ja uduwee pritsimine on ka soowitaw.

Keemiline kaitse seisab selles, et kihwtist gaasi keemilise ainega lahjutaks tehakse, seda luudade ja wihatabega laiali pritsides.

Segakaitse. Et kõigist eelpool nimetatud kaitseabinõudest ühtegi radikaalselt ei wõi nimetada, peab püüdma kõiki võimalikke kaitseabinõusi tarwitusele wõita.

Nii oleks siis üleüldised kaitseabinõud järgmised:

1. Seisukoha muutmise.
2. Kõrgustikude oma alla wõtmise.
3. Plangid, puud, pöõsad, ehitudes.
4. Kinnised kaitsekraawid.
5. Põleeritud maa-alused ruumid.
6. Lõkettuled.
7. Wingtuled.
8. Kaitse koiade weega täidetud kraawide abil.
9. Ohu puhastamise kaitsekraawides niisutatud finelitega, linadega, kätäräituega j. n. e.
10. Wee pritsimine.
11. Keemiline kaitse.

Juhiduiduaalne kaitse. Üleüldise kaitse kõrwal peab ka isiklik kaitse tarwitama. Iseäranis peab filmi ja hingamise orgaane kihwtise gaasi häwitama mõju eest hoidma. Prillid ei lasse kihwti filmadeesse tungida, seks peawad prilli klaasid tihedalt raamidesse pandud olema ja naha eht riidega üle tõmmatud, et nad tihedalt ümber filmade näo mastas seisalsid. Maskidel on meel palju suurem tähtsus, sest nad kaitsewad filmi, nina ja suud. Gasimast laste läbi hingamiseks tarwitatu õhku ja lahutab sellest kihwti ära. Gasimastiksid on mitmesuguseid, nagu: marlest walmistatud, mis moodustawad pehmet totti, mida näo ette kinnitatakse. Abi annab ta selle tõttu, et ta on täidetud ollusega, mis kihwti ära häwitab. Sarnasest gasimastist wõib üle tunni aja hingata. Et maski kaitseegewust pitendada, ilma filmade eest ära wõimata, niisutatakse teda neutraliseerima sulatisega, mille taawara iseäralises nõus kaafas peab olema. Wimasel ajal on aga isikliku kaitse tarwis rohkem pinda wõinud plektist gummi-gaasimastid, millega palju lihsam ja kergem on ümber kää, sest nemand ei tarwita mitte keemilist ostust. Eõduril on neid palju kergem kasutada, ja ühtlasi peetakse neid paremateks gaasimastideks.

Moosti pähētõmbamine sünnib järgmiselt:

Wõtta korb kasti augu eest ära ja waadata, et ta paela otsa rippuma jääks ning ära ei kaoks. Karp rinna peale wannes wabastada pael kää alt. Paela mitte lahii wõites, awada korb kaasa ja tõsta ta üle pea selja peale, et karp jääks rinna peale peakate

wäljapooles ja paelab üle äla. Koputada käega lasti peale ja puhuda paar korda tugewasti läbi karbi peakotteangu üleliigne peenitene tolm wälja. Harata mõlema käega peakatte gummi äärest kinni ja suruda lõug peakatte awandusesse, ning tõmmata üle pea ühuda, et klaasi prillid filmade kohale tulewad ja peakatte äär tõwadeni. Hingata sügawalt ja ühetasaselt, võimalikult läbi nina. Mitte karta, kui alguses lämmastaw on, see läheb pea mööda. Sisse hingata sügawasti. Wälja hingates tuleb alumine aut sõrmega kinni hoida, nõnda et õht kõwade juurest wälja läheb. Nii läheb hingamine kergemaks. Kui peakatte pähe tõmbamisel karbi kaela otsast ära tuleb, wõtta karbi kael suhu ja hingata selle läbi, nina kinni hoides. Kui kätastse mahl ära wõtta, siis tõmmata ta ettewaatlikult peast ära, peakatte äärest näpudega kinni hoides. Wõtta kaas selja pealt, wanna peakatte ettewaatlikult kofku, ning suruda kaaned sisse. Kaant karbi peale pannes waadata, et gummi äär kaane ja karbi wahel ei jääts.

Rahulikuis olekus hingab inimene keskmiselt 10 liitrit minutis õhtu sisse, kühmisel töötagemisel juba 50, aga kiire ja raske töö juures üle 100 liitri minutis.

Ära harjudes wõib gaasmaske päris korraldult 1¹/₂ - 2 minutit jooksul ette panna. Peale gaasipilwe läbimineku reab pealmise riided kofe seljast ära wõtma, sest riide sisse on kühwi jäänud ja sellepärast peab teda puhastatama. Naisama tulewad kasitrawid, mullkonnid ja muud ehtused, kus inimesed asuwad, wega piisimise wõi mõne tihwihamitawa wedelitu abil arapuhastada.

Kui gaasimaskifid ei ole, peab wett tarwitama. Ei tohi aga nii teha, nagu seda tihti ette on tulnud, et nägu weeoja kohal hoitakse eht jälle täiesti wette minnatsse. Need abinõud ei deasta, waid, ümberpöördukt, teewad seisukorra pahemaks. Kõige parem on, kui pea niisutatud fineli eht riide sisse mähitakse, eht jälle märja heina sees hoitakse. On kindel, et niisuguste abinõude tõttu paljud oma elu on peastnud. Kuim turwas, wuu süli ja kofe muld häwitawad gaasi mõju, sellepärast wõib, taaskaristikuga kaetud nägu turba wõi sõga täidetud kotis hoides, oma elu peastia. On aga tarwilik, et sissehingataw õht kõit terwelt turba wõi sõe korras (mitte wähem kui 4 wersjoli) läbi tuleks.

Et gaasimast oma otstarwet täidaks, peab mõistmaga ümber käia ja teda dieti tarwitada, mida terwe rea harjutuste läbi kätte wõib saada. Igaüks peab oma maske tundma. Kasid wõib teha misisuguse gaasi eht suitsuga.

Esimene abi gaasikühwitusel. Gaasi läbi kühwitatuud peab kasitrawidest wälja tooma ja neid ei tohi kuniatesse kohtadesse paigutada, ei metsa, rakkiese, egi kõrge rohu sisse, kus tihwiist gaasi weel olla wõib, waid kühigile lahtiselle kõrgemale kohale. Kühwitotul peab kofe pealmised riided ära wõetama ja tarwilisel korral kofe kunstlist hingamist toime panema. Tarwilik on, et niisugused haiged lahtistes wagonites emakueeritats. Arstimisels wõetakse tarwitusele werezlastmine, kampfert, kotoini ja muud piisimised. Üks kiirematest arstimisels wiisidest on hapniku sissehingamine.

Gaasiwõitlus sünnitab wastasele enamalt jaolt ainult siis suurt kahju, kui see temale teadmata ja ootamata tuleb ja ettemalmistusi kaitseks ei ole tehtud. Gaasipilwe ligimise ja hädaohu suuruse kindlats tegemiseks on isääralsjed tungemärgid ja abinõud olemas.

Tundemärgid, mis gaaside tarwitamist wõimaldawat. Peale ilma ja õhu tundemärgide,

mis gaaside tarwitamise juures tähtsad, peab weel kohawealsid olusid filmas pidama.

Gaaside tarwitamine on wastasel wõimata:

- 1) Kui tuul kiiremini, kui 5 meetrit sekundis (inimese pikkuse kõrguselt) puhub, ükspuhas, mis sihis.
- 2) Kui tuul meie poolt waenlase poole on.
- 3) Kui wainne on.
- 4) Päewal, kui kuum on, taewas selge eht üksitute pilwerõngastega kaetud.
- 5) Kui õhtuts tuul waiksemaks jääb.
- 6) Kui wihma sajab.
- 7) Kui kõrgel külmem on kui madalikkudes.
- 8) Kui taewas pilwes ja tuul mitte ühetasane ei ole, tähendab, kord kõwemini, kord waikemini puhub.
- 9) Kui barometer langeb, tuul kõweneb ja läänespoolt wihmapilw tuleb, haruliste pilwedega selle peal.

Gaaside tarwitamine on waenlase poolt wõimalik:

- 1) Kui puhub wainne ühetasane tuul, kiirusega 0,5 kuni 3 meetrit sekundis, waenlase poolt meie poole, ja ta siis, kui niisugune tuul wikkamisi waiksemaks jääb.
- 2) Kui õhtu selge ja kõrgel soojem on, kui madalikkudes.
- 3) Kui päewal kange tuul on (üle 5 meetri sekundis) waenlase poolt ja kuni õhuni oma sihi ei muuda, wõiwad waenlasele head tingimised gaasi tarwitamiseks kujuneda.
- 4) Kui õõsel metsas soojem tundub kui loogedal.
- 5) Kui kogupilwed õhtuts laiati lähewad (ära suluwad).
- 6) Kui põlew tiff ära ei kustu, aga ta päris waikiselt ei põle, waid tuli wiltu meie seisutoha poole seisab.

Seisukord meie wäerindadel.

Narwa wäerinnal läks wiimane nädal rahulikult ja waiklalt mööda. Tegewus seisis siin ainult wastastikus tulewahetuses meie ja waenlase maakuulajate wahel. Waenlane wiib oma wäsinud wäeosad sellelt wäerinnalt ära ja toob nende asemele Soome wäerinnalt uusi jõudusid. Nii on waenlane siia 145. ja 167. kütipolgud juba juure toonud ja 169. ja 170. kütipolgud on siia jõudmas. Waikuse peale waatamata, mis sel wäerinnal walitses, on meie maakuulajad siiski wangisid wõtnud ja isegi mõned kuulipildujad saagiks saanud.

Lõuna wäerinnal tungis waenlane Pihkwa ja Marienburi sihtidel kogu nädala jooksul suurema jõuduga peale, kuid kõik need pealetungimised löödi meie wägede poolt waenlase suurte kaotustega tagasi. Waenlane ei saa weel Wõru ja Walga raudteesõlme wõtmisest loobuda ja katsub kõik abinõud tarwitusele wõtta, et seda operatsiooni oma kawatsuste järele läbi wiia. Waenlane on selleks siia ka rohkest uusi jõudusid koondanud. Nii on ta siia 11. diwiisi polkudest 91., 92., 93., 95., 96. ja 97. juure toonud. Isegi Petrogradi sõjakooli õpilased ühes suurüksi- ja ratsawäe sõjakoolide õpilastega on, nagu wangid räägitud, Wõru alla saadetud, et siis nende abil Eesti arawõtmise mõtet Walga ja Wõru poolt küjst teostada. Kuid seni on kõik selle enam-

lise kogujõu pealetungimised tagasi löödud, ehk küll waenlane isegi kihwtised pommid tarwitusele wõttis.

Ruhja alewi arawõtmise operatsioon, mis waenlasele nii õnnetult lõppes, wiis meie wägede seisukohad terwel sel liinil endistest seisukohtadest edasi. Meie wäed asuwad nüüd terwel Säde jõe, Burtneki järwe ja Salatsi jõe liinil kuni Lilsemneki külani. Peale selle liini oma alla wõtmist jäi sõjaline tegewus siin waikseks ja awaldub ainult luurajate ja maa-kuulajate tulewahetuses.

Üleüldiselt seisukorda meie wäerindadel hinnates, wõib teda täitsa rahuloldawaks lugeda.

Lühikesed wäljawõtted teadetest enamlise sõjawäe kohta.

(Järg.)

41. Mobiliseeritud sõdatite meeleolu on kommunistide walitsuse wastane. Igasuguse abinõude tarwitusele wõtmise peale waatamata jootsewad mobiliseeritud mehed esimese wõimaluse juures liinilt ära. Selle tõttu on siis ka kommunistide meeleolu wäga langenud ja kartus wäerindade awamise eest kasvab iga päewaga.

42. Meie kätte wangi langenud 9-ma Läti kaitsepolgu punawäljalased rääkisid, et neil eellinnil püüsi padrunid küllalt olemat, kui aga keegi reservis püüsi peaks lastma, siis peab ta iga wäljalasitud padruni eest 7 rubla maksma.

43. 9-ma Läti kaitsepolgu 5. roodu sõdurid, kes 26. aprillil Pihtaare ümbruses meie wäeosade poolt wangi wõeti, seletawad, et nende rood Mitowi all seisnud, kus nad walgekaardiga lahinguid pidanud. Noodule antud täisk peale tungida, kuid ta ei täitnud seda ülesannet, ja selle tagajärjel toodud siis rood meie wäerinnale üle.

44. Enamlased on oma kolmanda jalawäe diviisi teise brigaadi terwelt loialt ajanud. Selle brigaadi wäeosade ülemad (endised ohwitserid) on suuremalt osalt maha lastud, sest suurem osa brigaadist ei tahtnud mitte sõdida ja läks walgete poole üle.

45. Peale nurjaläinud pealetungimist Narwa wastu lastid enamlased 25. webruaril Jaamburis, endisel lastekoplastil, palju punawäljalisi kuulipildujatega maha, sest et wiimased sõdida ei tahtnud. Kommislar Serow lastis sumal plaisil ühe wäeosi ülemi sellepärast maha, et see toganenud ja wäeosi seisukohad walgetele üle oli andnud.

46. 19. diviisil, mis Korjala wäerinnal asub, on suur lastemoona puudus ja lõik suurütid on halwas seisus. Nüüd suurütid kannowad üegi järgmist pealkirja; „Eremaatust selle suurüti kasutamisel.“

47. Punased lõwendawad oma wäerinda Soome piiril ja on lõwõtti joo'suttraawide kaewamise kallal töös. Suurem osa töölisi, kes joo'suttraawide kaewamisel ametis, on enamlastewastased ja nad töötawad seal ainult sellepärast, et raha teenida ja punasesse wälke kirjutomisele pääseda.

48. Narwa wäerinnal olid punased õffel wastu 1. mail meie seisukohtade lähedale järgmise sisuga wenekeelse kirj. maha jätnud: „Seltsimehed walgekaardlased! warsti tapame oma kommisjarid maha; meil on oga lünda, oga nemad surinwad meid sõdima.“

49. Ühe meie poole ületunud endise ohwitseri jutu

järele tahtis hiljuti üks osa punawäljalasi 48 kaitsepolgust meie poole üle tulla. Mehed tõisid läed üles ja hakkasid meie wäljataraulide poole liituma. Kui kommunistid seda nägid, seadsid nad ületulejate seljataga kuulipildujad üles ja hakkasid nende peale tuld andma. Selle tagajärg oli, et 70 punawäljalast surma said. Selle wahetuhumise pärast lasti palju punawäljalasi maha.

50. Üks endine ohwitser, kes meie wäerinnal 3. Eesti kommunistilises polgus teenis ja 29. aprillil Pihtwa liinil meie poole üle tuli, teatas, et kuigi seda polku Eesti kommunistilises polgus nimetatatse, siiski eeslasi temas wähem kui 25 % on ja kõik teised, ka tema ise, on wenelased. Eesti brigaadi staabi ülem on keegi Masik. Asjaajamise ja komando teel polgu on Weue teel.

Segateated.

Uue walitsuse koosseis.

Asutawa Kogu eraforralisel koosolekul 8. mail s. a. kell 9 õhtu „Estonia“ konfertsaalis seati uus kabinet fraktsioonide omawahelise kokkuleppe põhjal järgmiselt kokku:

Pea- ja sõjaministrid — Otto Strandmann (tööerakond). Siseministrid — Aleksander Dinäs (sotsialdem.). Rahaministrid — Johannes Kuff (tööerak.). Kohtuministrid — Jüri Jaakson (rahwaerakond). Haridusministrid — Johan Karton (sotsialdemotr.). Wälisministrid — Jaan Poska (rahwaerak.). Põllutööstusministrid — Theodor Põol (tööerak.). Tööstuse, kaubanduse ja teede ministrid — Nikolai Köstner (sotsialdem.). Töö ja hooletande ministrid — Antton Palwadre (sotsialdem.).

See ninetiri wõeti 66 healega wastu, ühe heale wastuolekul ja 17 heale eropooleruks jäämisel.

Kõik ministrid, peale töös- ja hooletandeministri Palwadre, on Asutawa Kogu liikmed.

Uus peaminister Strandmann teatas, et uue walitsuse tegewustawa kantakse Asutawa Kogu järgmisel koosolekul ette.

Teadaanne.

Mina olen wolitatud teada andma, et Inglise sõjawäe saatkond Riibaris on liitlaste rahukonferentsi sõjasaakonna poolt juhatusi saanud kindral von der Goltz'ile mõista anda et tema sellekohane ettelanne, nagu oleksid Inglise püüsid, milledega Läti sõjawäed Inglise walitsuse poolt warustatud olid ja mis wiimaste käest Saksa sõjawägede poolt 16. aprilli ümber ära wõeti, liitlastele tagasi antud, — wale on; ja waatamata liitlaste sellekohaste kästude peale, et Läti walitsus peab uuesti ametisse seutama, viirawad Walii sakslaste sõjariistus mahid ittagi Inglise ja Ameerika saatkondade majasid ja ei lasse sinna Läti ministri sisse.

Edasi käseb Inglise saatkond kindral von der Goltz'ile, et tulewikus peawad Saksa wäed Lätimaal olema abinõudeks, oga ei mitte okupatsiooniwägedeks. Liitlaste konferents on käsitatud kindral von der Goltz'i ametist toganud ja Lätimaalt wälja saata.

B. S. C. Bosanquet,
Briti Kuningliku Majasteedi
Kindralkonsul.

Inglise kindral-konsuli telegramm Wägede Ülemjuhatajale

Inglise kindral-konsul Tallinnas Mr. Bosanquet on kindral Laidonerile järgmise telegrammi saatnud:

"Eesti Sõjavägede Ülemjuhatajale. Palun vastu võtta minu kõige südamlikumat tänu õnnesoovi eest, mida Teie saatite maa- ja merewäele nimel Tema Majesteedi Kuningas George'i troonile astumise aastapäeva puhul, ja sõjavägedele edasi anda minu sügavat lugupidamist nende termituse eest. Ühtlasi luban enesele oma imestust avaldada selle vahvuse üle, mida Teie võite saavutada teie sõjategevuses üles on näidanud, ning loodan kindlasti, et nad oma vaprust tõttu viimats kõigist hädaohutusest üle saavad.

Bosanquet."

Inglise admiraliteet telegramm.

6. mail, Inglise kuningas troonile astumise päeval, saatis Wägede Ülemjuhataja kindral Laidoner Inglise laevastiku juhatajale õnnesoovi telegrammi. Selle peale tuli vastus, mis eestikeelses tõlkes järgmiselt läib:

"Kindral Laidonerile. Minu kõige südamlikum tänu Teie lahke termituse eest. Mina ja kõik Inglise laevastik soovime Eesti maa- ja merewäele täielikku ja lõpulist võitu, mida Teie täiesti olete ära teeninud. Admiral Cowan."

Rahutingimised.

Berliinis, 7. mail. S. T. T. Rahutingimised on nüüd Saksa rahusaatkonnale teada antud. Saksamaa annab Poolamaale suure osa Ülem-Sileesiat ja veel osa Posenist ning Ida-Preisimaast. Ida-Preisimaa lõuna- ning hommikupoolne piir määratakse rahwahealetamisega kindlaks. Danzig ja selle lähem ümbruskond kuulutatakse wabasadamaks. 50 km. laiusel maaribal Rheini idakaldal ei tohi Saksamaal mingisuguseid kindlustusi, sõjaväelisi asutusi ega sõjavägesid olla. Hollandilt nõutakse keiser Wilhelmi väljaandmist. Põhjusemõttelikult peab Saksamaa kõik sõja läbi sündinud kahjud tasuma. Kõik erainimeste sõjakahjud tulevad tingimata tasuda. Lõpulik kahjutasu summa peab mai kuuks 1921 kindlaks olema määratud. Kahe esimese aasta jooksul peab Saksamaa maksma 20 miljardi marka kullaga, kaupadega, laewadega jne. Saksamaa annab liitlastele kõik 1600 tonnist suuremad kaubalaewad; pooled laewadest 1000 ja 1600 tonni vahel ja neljandiku kõigist kalapüügi laewadest. Peale selle peab Saksamaa 5-e aasta jooksul ehitama 200.000 tonni kaubalaewu iga aasta liitlaste arvel. Rahutingimiste täitmise kinnitamiseks võtavad liitlaste sõjaväed 15-eks aastaks terve läänepoolse Rheini kalda ja Rheini sillad oma alla. Kui rahutingimised ennemalt täidetakse, lõpetatakse sõjaväeline okkupatsioon otsekohe.

Rahufüsimus.

Eduard Bernstein, üks mõistlikumatest Saksa sotsiaaldemokraatidest, annab sakslastele nõu wastaste lepitamiseks teha, mis võimalik. Pealkirja all "Vidage mõtta" seletab ta "Vorwärtsis" 27. aprillil, et

prantslaste suured nõudmised arusaadavad on. Sõda on neile hirmust kahju teinud, kuna ta suure osa Põhja-Prantsusmaast on laastanud, ja nemad näeksid hea meelega, et see kahju tasutaks. Ka kardavad nad, et Saksamaa tulewikus lähtetavumise sõda võiks alata.

Sakslaste kohus on nüüd Bernsteini mõtte järele näidata, et see kartus tühine on, et uus wabariikline Saksamaa täiesti teistmoodi poliitikat tahab ajada, kui wana keiserlik. Saksa poliitika peab nüüd kõike tegema, et rahwaid üksteisele lähendada ja kõige eest hoidma, mis neid üksteisele võderamaks võiks teha. Kõik wana diplomaatia tavalused peab ta kõwale heitma, tõde ning otsekohesust peab ta ainuke juhtnõu olema.

Ei tohita ahwardustega mängida, mida võimata on teoks teha, ja mida praegu teoks teha ei tahetugi. Saksa välispoliitikal on nüüd suured ülesanded täita, ja nendega saab ta kõige paremini toime, kui ta algusest saadik näitab, et ta kindlasti tahab kogu leppida, kui ta usalduse Saksa rahwa tingimata rahustamise vastu wankumataks teeb. (Estur.)

Spartakistide wereteod Münchenis.

Berlinist telegrafeeritakse, et München on waltijuse wägede poolt ära võetud. Enne oma langemist on spartakistid hirmsaid wereteguiseid toime pannud. Palju pantwängiseid on surmatud. Surmatud pantwängidest on tuttawamad: maalikunstnik Seidlig, prof. Berger, prints Thorn u. Targos, krahwi proua Hilla v. Westarp. Nende furnutehad on paljaks röövitud, teotatud ja rojastatud. Ühe teate järele on nad ka ära moonutatud.

Leping Lenini ja Bela Kuni wahel.

"Times'i" kirjasaatja kuulmisi mödda on Lenini ja Bela Kuni wahel järgmine leping olemas: 1) Ungari, Ukraina ja Wenemaa nõutogud ühinewad liiduks; 2) juhtumisel, kui mõni muu Europa riit nõutogude füstee mi wastu wõtub, annawad nad talle sõjalist ja muud toetust; 3) wägede liitumised sünniwad ainult ühise kottuleppe järele; 4) nõutogud algawad üleüldiselt pealetungimisi liitriikide, iseenamisi Poolamaa ja Rumeenia wastu.

Rumeenias on osaline mobilisatsioon läbi wiidud. Täieliku mobilisatsiooni takistab tarwilise warustuse puudus.

Ungari nõutogud wõtsid, Rumeenia kallaletungimise kartusel ja lootuses Wene nõutogude wäe appi tuleku peale, Bela Kuni ja Böhmi seletuste aratuulamise järele, järgmise resolutsiooni wastu: Pool täidesaatwate komiteede ning pool nõutogude liitmetest ja pool lõõtawast rahwast saadetakse wäerinnale.

Ungari nõutogude walitus

on seletanud, et ta walmis on kõige raskemaid rahutingimisi wõtma ja kõiki Rumeenia ning Tšehhi walitusjale nõudmisi täitma. Aga see on asjata olnud, Rumeenia ja Tšehhi wäed tungiwad sellest hoolimata Budapeesti poole edasi.

Helsingis, 6. mail. Reuterile teatatakse Dmskist: Admiral Koltšak on seletanud: Siberi sõjawäe seisukord on praegu nii hea, et wäljamaa abi enam jurgugi tarwilik ei ole. Wolga äärsete linnade, Simbirski, Samaara ja Krasani allaandmine on lähemate päemade küsimus. Enamlaste sõjawäed Wolga ja Urali wäerinnal on täielikult lõõdud ja püüawad endid ainult põgenemisega peasta.

Wene enamlaste kihutustöö.

Bernis, 24. aprillil. Wene tel. talitus „Union“ teatab: Enamlased teewad naabrimaad, iseäranis Poola, Leedu, Läti- ning Eestimaal, õige laialt kihutustööd. Kehtbüroo Keit-Euroopa kihutustööd tarwis, mida wanai mõdetud Kadeti asemel nüüd Joffe juhatab, asub Minski linnas. Joffel on orfatu abindusid tarwitada. Tema all seisawad ka Helwetiasse ning Lääne-Euroopasse saadetud kihutustöö tegijad. (Estur.)

Wolgatagused mõttelused.

Liibawis ilmum „Russtoe Slowo“ awaldas 23. aprillil admiral Koltshaki wäe edasitungimise kohta ülewaate, kus peale muu järgmist seletatakse: Arwata poole aasta eest olid nõrgad wäesalgad, kes enamlaste wastu Wolga ääres mõttelised, sunnitud kuni Urali mägedeni tagonema. Seal kogusid nad mõne aja jöudu, ja wiimaks hakkas uus Urali wägi, kui osa enamlasti ära Ukrainasse ja Urhangel poole saadeti, kallale tungima. Mõne päewaga mõttis ta Berni linna ära, kus ta kätte palju waenlase mehi ning sõjamaterjali langus ja ühtlasi ka hulk suurüks, kuuli- ning pääsimabrituid. Siis liikus Koltshaki wägi Kaama jõge mödda alla poole kuni Bjelaja jõe suuni ja mõttis Osa linna (Permist wersta 80 lõunalääne pool) ning Sarapuli linna ära. Selle järel hakkas ka ta teinime osa edasi tulema. Ufa Samaara raudteel sai ta Bebebi linna lerge waewaga kätte ja niisamuti ka Bugulma, kust tee Simbirski linna tuleb, ja Menselinski, mis Kaama ja Bjelaja ühinemise kohast natuke maad lõunalääne pool on, nii et warsti terme Kaama jõgi kuni Bjatka jõe suuni tema käes on. Urali wäe vahem tiim liikus Ufast Drenburi poole edasi, mõttis Sterlitamaki linna (Bjelaja ääres, Ufast wersta 70 lõunapool) ära ja ähwardab nüüd Drenburi linna ja seega ühtlasi enamlaste ühendust Turkestaniga. Enamlastel tuleb nüüd walida, kas tahawad nad Samaara-Drenburi tee taitsmisest tugewat wäge koguda, wõi Drenburist ära Samaarasse taganeda. (Estur.)

Rahwuswahelne sotsialistide konferents Amsterdamis

En Eesti, Soome ja Gruusia iseseiswaks tunnistomud ja edasi Austria fakslastele õigust nõudnud Saksamaaga ühinda. Rahwasteliidu asjas on ta arwanud, et liit oma liikmeteks otsesõnu iseseiswaw rahwus ühesuguste kohuste ning õiguste alusel peab mõtma ja et tema saaditub parlamentide poolt walitud peawad olema. Mis rahuse punitub, siis peab

see konferentsi otsuse järel niisugune saama, et ta Wilsoni 14 punkti wastu ei käi. Konferentsi juhtiwad mehed peawad sõprusriikide walituste juhatajatele seletama, et terve maailma tödlised õigloft ning lestaw rahu tahawad ja wastutus teistõuguse rahu eest nende riigimeeste lenda jääts.

Koltshaki wäe edasitungimine.

Helsingis ilmum „Russtaja Shisu“ kirjutab 6. mai numbris: Enamlaste walitus on käsu annud, kõiki Bjatka tubermangus olewad nõutõgude ladusid, kassasid ja muud warandust ruttu ära wiia, sest maad ähwardawat Koltshaki wäe edasitungimine. Drenburi wäerinnal taganewad enamlasted nii kiiresti, et nende wastafed paljudel wäerinna osadel neile järele ei jõua. „Timesi“ sõnumi järele joolsewad enamlaste wäed suurel arwul Koltshaki poole. Soldatite nurin on punases wäes suurets läinud. Wiies polgus on 10 kommissari, nende hulgas ka Trotski sekretär Lindow, kinni mõdetud ja kaewu wifatud. Peterburis ilmum enamlaste ametlik ajaleht „Izwestija“ tunnustab seisu- torra ülitõõsifets.

Kaasani ringkonnakohtu proturõri aruande järele on kommunistid Permisi omal ajal 3 piiskopi ja 59 muud waimulikku õjalt hirmsa piinamise järel surmanud.

Wene enamlaste eelarwe.

„Nord. Berzentr.“ järele loodab Moskwa raha- asjade kommissariaat 1919. aasta epmetel poolel üle 20 miljardi rubla sisse wõtta mõiwat. Ja nimelt peab natsionaliseeritud etewõtetest ligi 6 miljardi rubla ja tarbeannete müügist, mis nüüd riigimonopol, 6½ miljardi rubla tulema. Wäljaminekud on kommissariaadi r. hõenduse järele 29 miljardi rubla mõra suuremad kui sissetulekud. (Estur.)

Soomlaste tagasitulek Wenemaalt. — Enamlased ei tända oma lubamisi. — Viir on täiesti sulutud.

„H. S. San.“ Seni on Soome laudu Wenemaale 1800 wäljamaalt tulnud Wene wangi saadetud. Nõutõgu Wenemaaga tehtud lepingu järele pidid enamlasted sama palju Soome wongifid wabats lastma. Enamlaste walitus on aga Soome sõiduluba ainult 600 soomlastele annud ja on need suuremalt õfolt tödlised. Iseäranis talistust tehtafie haritlaste tagasidule. Enamlased on suurema osa Peterburi ja Soome wahelisest teest ülestõõstunud. (Estur.)

Wastutaw toimetaja: Kindralstaabi alampolkownik Riik. Wäljaandja: Wägede Ülemjuhataja staab.

EESTI PANK

teatab, et Pank oma tegewust on awanud. — Pank asub Tallinnas, Karjawärawa püfesteel nr. 3, endise Wene riigipanga ruumides.

PANK MAKSAB: Jookswa arwe eest — 3%, tähtajaliste hoisusummade eest kuni 6 kuuni — 3½%, tähtajaliste hoisusummade eest aasta peale ehk rohkem — 4%.

PANK WÖTAB: Weksli diskonti eest — 5½%, Konto-korrenti arwetel — 6%, Tähtajaliste laenude eest — 6%.